

IHLAMUR AĞACININ KOKUSU

Ülkenin birinde çok zengin olmak isteyen Zerka adında bir genç kız varmış. Zerka bütün gününü, “Zengin olsam şunları alırdım.” diye hayal kurarak geçirirmiş.

Bir gün Zerka’nın kapısı çalınmış. Kapıda, kolunda çiçeklerle dolu sepetiyle sakallı bir dede varmış. Zerka, dedeye,

– Ne istiyorsun, diye sormuş.

Dede gülümseyerek,

– Ihlamur satıyorum, sen de almak istemez misin, demiş.

Zerka dedeye ters ters bakıp,

– İstemem, diyerek kapıyı hızlıca kapatmış.

Dede çok üzülmüş. Sepetindeki ıhlamurları okşayıp,

– Siz sakın üzülmeyin, ben sizi hep seveceğim, diye mırıldanmış.

Zerka, odasında yeniden zenginlik hayalleri kurmaya başlamış. Az önce yaptığıнын ne kadar yanlış olduğunu ve dedeyi ne kadar üzdüğünü hiç fark etmemiş.

Aradan çok zaman geçmiş. İlkbahar gelmiş. Zerka arkadaşlarıyla bahçeye çıkmış. Hep beraber çiçeklere bakmışlar, onları bir bir koklamışlar. Bu sırada ıhlamur ağacının yanına gelmişler. Ihlamur ağacı da bir sürü çiçek açmış, kokusu da pek güzelmiş.

Zerka’nın arkadaşları:

– Oh ne güzel kokuyor, demişler.

Zerka:

– Ama bu ıhlamur çiçekleri hiç kokmuyor ki, demiş hayretle.

Arkadaşları:

– Nasıl kokmuyor, bütün bahçeyi ıhlamur kokusu kaplamış, diye karşılık vermişler.

Zerka o gün bir daha konuşmamış. Akli ıhlamur ağacının kokusuna takılı kalmış. Ihlamur kokusunu neden alamadığını bir türlü anlayamamış. O gece ilk defa zengin olmayı düşlememiş. Ihlamur ağacını düşünce düşünce uykuya dalmış. Rüyasında dedeyi görmüş. Dede ona,

– Sen ıhlamur ağacını incittin, kokusunu duymak için ondan özür dilemelisin, demiş.

Zerka, uyanınca rüyasındaki dedenin ıhlamur satan dede olduğunu anlamış. Kendi kendine “Bir ıhlamur ağacından nasıl özür dilenir ki?” diye

sormaya başlamış. Bütün gün bahçede oturuyor, ıhlamur ağacını seyrediyormuş.

Günler geçmiş. Zerka üzüntüsünden hastalanmış. Doktorlar onun hastalığının nedenini bulamamışlar. Bir gece Zerka rüyasında yine dedeyi görmüş. Dede ona,

– ıhlamur ağacına git, demiş.

Sabahleyin Zerka yatağından güçlkle kalkarak bahçeye çıkmış. ıhlamur ağacının yanına kadar gitmiş. Onu böyle incittiği için pişman olduğunu söyleyip üzüntüsünden ağlamaya başlamış. Toprağa düşen her damla gözyaşı, ıhlamur ağacındaki bir çiçeğin kokusunu uyandırmış. Zerka ağlarken iyileştiğini, hastalığının silinip gittiğini hissetmiş. Tam bu sırada bütün ıhlamur çiçekleri kokularını Zerka'ya üflemişler. Zerka ıhlamur kokusunu alınca sevinçle ağacın gövdesine sarılmış.

O gün Zerka, gerçek zenginliğin insanın içindeki sevgi olduğunu anlamış.

Naz FERNİBA
Özgöl ÇİÇEK

AÇ KAPIYI BEZİRGÂNBAŞI

Ülkemizde Halatsız Halat Çekme, Hankerran, Kapankale adlarıyla da bilinen Bezirgânbaşı oyununu açık havada ve çok sayıda oyuncuyla oynayabilirsiniz.

Önce oyuncuların arasından iki ebe seçin. Ebelerin kendilerine birer meyve ya da hayvan adı seçmeleri gerekir; bu isimler örneğin kedi ve köpek olabilir. Sonra bu iki ebe yüzlerini birbirlerine dönerek el ele tutuşur ve kollarını havaya kaldırır. Diğer oyuncular ebelerin yanında geriye doğru uzanan bir tek sıra oluştururlar. Sonra hep bir ağızdan:

“Aç kapıyı bezirgânbaşı, bezirgânbaşı!” derler. Buna karşılık ebeler de:

“Kapı hakkı ne verirsin, ne verirsin?” diyerek oyunculara karşılık verirler. Bunun üzerine diğer oyuncular:

“Arkamdaki yadigâr olsun, yadigâr olsun!” diyerek ebelerin kollarının altından birer birer geçmeye başlarlar. “Bir sıçan, iki sıçan, üçüncüsü de deliğe kaçaaan!” diyen ebeler kollarını indirir ve “kapı”dan o sırada geçen oyuncuyu yakalarlar. Oyuncuya şu soru sorulur:

“Kediyi mi istersin, köpeği mi?”

Kapıdaki oyuncu kedi ya da köpeği seçerek bu adın sahibinin arkasındaki yerini alır. Bundan sonra ebeler kendilerine yeni isimler seçerler ve oyun aynı şekilde tekrar edilir. Oyun oyunculardan her biri ebelerden birinin arkasındaki yerini alıncaya kadar sürer. Bundan sonra yere iki grubun arasına gelecek şekilde iki paralel çizgi çizilir. Ebeler önde, oyuncular da onların arkasında birbirlerini bellerinden tutarak bir zincir oluştururlar. Herkes kuvvetlice tutunduktan sonra ebeler ayaklarını önlerindeki çizgiye koyar ve el tutuşarak çekişmeye başlarlar. Diğer grubu çekerek çizgiyi geçiren takım oyunu kazanır.

Itır ARDA - Seyran DENİZ

BAYRAĞIMIN TÜRKÜSÜ

Kundak olmuş al rengin
Ay'ına yıldızına.
Gökler selam duruyor,
Nazlı rüya kızına.

Adını yazacağım,
Tarihi duya duya.
Resmini çizeceğim,
Dalgasız durgun suya.

Üstündeki ay yıldız,
Zaferlerin gök süsü.
Durmadan söylenecek,
Bayrağımın türküsü.

MUSTAFA RUHİ ŞİRİN

MOR MENEKŞE

Bir akşam, babası Sema'ya güzel bir hediye getirdi. Bu bir çiçektir. Üstelik saksıdaydı. Sema hediyeye çok sevindi. Bu zamana kadar kendisine ait bir çiçeği olmamıştı. Babasının yanaklarından öptü ve teşekkür etti. Ardından, "Bu çiçeğin adı ne babacığım!" diye sordu.

"Menekşe" diye cevapladı babası.

Sema, "Mor renkte. Peki, başka renkleri de var mıydı" diye tekrar sordu.

Babası, "Elbette. Pembe ve beyaz renkleri de vardı?" dedi.

"Hımm! Peki, bu çiçek ne yer, Ne içer?" dedi Sema.

Babası güldü ve cevapladı, "Benim güzel kızım, elbette çiçekler de hayat sahibi. Ama bir insan ya da bir hayvan gibi değil. Toprakta besleniyorlar. Güneş ışığını seviyorlar ve su içiyorlar."

Sema, "Peki susadığını nasıl anlayabilirim?" diye sordu.

Babası, "Bunu anlamak için parmağınla toprağına dokunmalısın. Toprağı kuru ise dibine biraz su dökmen iyi olur." diye cevap verdi.

"Yani ona ben mi bakacağım?" diye sorun Sema'ya babası. "Evet, o senin. Sorumluluğı da senin." diye cevap verdi.

"Peki, ona iyi bakarsam, pembe ve beyazından da alır mısın babacığım, arkadaşsız kalmasın." diyen Sema'nın başını okşadı babası.

"Alırım tabii. Yeter ki sen onunla ilgilen. Bir de güzel şeyler söyle. Her söylediğini anlar. Sevgi gösterirsen daha çok çiçek açar. Anlaştık mı," diye ekledi babası.

"Anlaştık!" dedi Sema.

Yeni arkadaşını sevmişti. Hemen eliyle toprağına dokundu. Kuru olduğunu anlayınca, su getirdi ve dibine döktü. Sonra da menekşeye doğru eğilerek. "Hoş geldin yeni arkadaşım. Sana çok iyi bakacağım. Emin olabilirsiniz." dedi.

Demirhan KADIOĞLU

TAVŞAN İLE KAPLUMBAĞA

Tavşan hızlı koşmasıyla övünmeye başlamış. Kiminle yarışırsa yarışsın, kesinlikle kazanacağına emin bir şekilde:

– Eğer kuşkusu olan varsa istediği yarışa hazırım, diyormuş.

Bu sözler üzerine herkes birbirine bakarken kaplumbağa sakın bir sesle:

– Ben yarışmayı kabul ediyorum, demiş.

Tavşan bunu duyunca kahkahalarla gülüp:

– Bu güzel bir şaka. Bütün yol boyunca senin çevrende dans edeceğim. Yine de yarışı kazanacağım, demiş.

Kaplumbağa onun sözünü kesmiş:

– Şimdi övünmeyi bırak. Yarışın sonunda görüşürüz, demiş.

Yarış yolu ve yarış günü belli olmuş. Yarış günü geldiğinde başlama işareti verilmiş.

Tavşan kazanacağından emin bir şekilde önce biraz ot yemiş. Yarış sonrası alay etmek için biraz yatıp uyumuş.

Kaplumbağa ise gayretli ve düzgün adımlarla yarışa başlamış. Tavşan alay etme düşüncesiyle sahiden uyuyup kalmış.

Bir süre sonra, tavşan derin uykusundan uyanıp, gözlerini açınca şaşırıp kalmış. Kaplumbağa ise yarışın bitiş noktasına yaklaşmış. Uyku sersemliğiyle önce ne yapacağını şaşıran tavşan bütün gücüyle koşmaya başlamış. Fakat çok geç kalmış. Kaplumbağa yarışı bitirmek için son adımlarını atıyormuş.

Tavşan büyük bir gayretle ileri atılmış. Fakat kaplumbağa o anda yarışı bitirmiş.

Koşmaktan nefes nefese kalan ve utançtan kimseye bakacak yüzü olmayan tavşan yarışın bitiş yerinde perişan olmuş. Ona güzel bir ders veren kaplumbağa bağırmış:

– Nasılmış? Senin hızlı koşman neye yararmış? İşte gör bak!

La Fontaine (La Fonten)
(Düzenlenmiştir.)

SAHİLDEKİ YUMURTALAR

Su kaplumbağası her yıl yaptığı gibi yumurtalarını sahile bırakacaktı. Kumsalda uygun bir yer buldu. Bir çukur açıp oraya yumurtladı. Sonra da üzerini kapatıp denize yöneldi.

O sırada oradan sansarla çakal geçmekteydi. Sansar, kaplumbağanın önüne geçti ve ona bir çelme taktı. Kabuğunun üzerine düşen kaplumbağa bir süre debelendi.

Ters dönen kaplumbağaların, birinin yardımı olmadan düzelmeleri çok zordu. Sansarla çakal ona bakıp gülüştüler.

Sonra,

– Haydi şimdi gidelim, hava çok sıcak. Akşam gelip yumurtalarla top oynarız, diyerek oradan ayrıldılar.

Kaplumbağa çaresiz, çırpınıp durdu. Sonunda yorgun düştü. Bir süre sonra küçük bir çocuğun geldiğini görünce tekrar debelendi. (1) **Sizce çocuk ne yapmış olabilir?** Kumlar oradan oraya savruldu. Bunu fark eden çocuk kaplumbağanın yanına yaklaştı.

– Aaa, bu kaplumbağa nasıl ters dönmüş, diye sordu kendi kendine.

– Lütfen bana yardım edin, dedi kaplumbağa.

Çocuk eğilip kaplumbağayı çevirmeye çalıştı. Fakat gücü yetmedi. Ter içinde,

– Çok ağırsınız, dedi.

Su kaplumbağası: (2) **Sizce su kaplumbağası nasıl bir çözüm düşünmüş olabilir?**

– Beni denize doğru itebilirsen dalgaların yardımıyla dönebilirim, dedi.

Çocuk kaplumbağanın ayağından tutarak onu tıpkı kızak gibi çekti. O sırada büyük bir dalga geldi, kaplumbağayı aldı. Bir süre sonra kaplumbağa suyun yüzeyinde görüldü.

– Teşekkür ederim, size borcumu nasıl ödeyebilirim, diye sordu.

– Ne borcu? Benim yerimde kim olsa aynı şeyi yapardı, dedi çocuk.

– Keşke herkes sizin gibi iyi kalpli olsa. Çakalla sansar, eğlence olsun diye beni ters çevirdiler. Akşama doğru tekrar gelecekler. Şurada, kumlara gömdüğüm yumurtalarla top oynayacaklar. Ne olur onları kurtarın!

Çocuk:

– Siz hiç merak etmeyin, diyerek anne kaplumbağayla vedalaştı.

Bir süre sonra elinde bir sepetle sahile döndü. Su kaplumbağasının gösterdiği yere geldi. Kumları kazarak yumurtaları buldu. Onları sepete doldurdu. Çukurun üzerini kapatıp kayaların arkasına saklandı. Kısa bir bekleyişten sonra sansarla çakal geldiler. Neşe içinde şarkılar söylüyorlardı. Su kaplumbağasını bıraktıkları yerde göremeyince,

– Bari yumurtalarla oynayalım, dediler.

Çukuru kazdıklarında çok şaşırdılar. Yumurtalar da yok olmuştu! Büyük bir öfkeyle bütün sahili kazdılar ama yumurtaları bulamadılar.

Çakal:

– Keşke o küçük çocuk buralarda olsaydı. Yakaladığı balıkları gizlice alırdık, dedi.

Bunu duyan çocuk sessizce,

– Demek balıklarımı alan sizdiniz. Fakat yumurtaları alamayacaksınız, diyerek kumsalın öbür ucuna gitti. (3) **Sizce çocuk yumurtaları nereye götürmüş olabilir?**

Elindeki yumurtaları kuluçkaya yatmış kırlangıçların altına koydu.

Çocuk o gün ve daha sonraki günler sık sık sahile geldi.

Bir gün yumurtadan çıkan kaplumbağaları görünce çok sevindi.

Çakalla sansar da oradaydı, yavruları korkutmak istediler. Kırlangıçlar buna çok sinirlendiler. Hep birlikte çakalla sansarı gagalamaya başladılar. Neye uğradıklarını bilemeyen iki arkadaş, tüyleri yolunmuş tavuklara benzediler. Can acısıyla tabana kuvvet kaçtılar.

Uzak denizlerden dönen anne kaplumbağa, yavrularını sapasağlam gördü. Çocuğa teşekkür edip getirdiği inci tanelerini ona verdi. Yavrularıyla birlikte denize açılarak gözden kayboldu.

Rabia KANDIRA

İSTİKLÂL MARŞI VE MEHMET ÂKİF

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1920 (bin dokuz yüz yirmi) yılında bir millî marş yazdırılmasına karar vermişti. Bu marş, Kurtuluş Savaşı'nın heyecanını gelecek kuşaklara duyuracaktı. Yeni kurulacak olan bağımsız Türk devletinin millî marşı olacaktı.

Bunun için kasım ayında şairlerimize bir yarışma yapılacağı, kazanana beş yüz lira ödül verileceği duyuruldu.

Mehmet Âkif, bu yarışmaya katılmadı. Bunun sebebi verilecek ödüldü. Çünkü o, milletine gönülden bağlıydı. Ne kadar ihtiyacı olursa olsun Kurtuluş Savaşı'nın acılarını ve Türk milletinin kahramanlığını para ile anlata-mazdı.

Yarışmaya yedi yüzden fazla şiir gönderilmişti. Fakat zamanın Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver,

– Herkesi etkileyebilecek ve o günlerin heyecanını anlatabilmiş bir şiire rastlamadık, diyordu.

Bunun üzerine Mehmet Âkif'in de yarışmaya katılmasını sağlamak için çareler arandı. Hamdullah Suphi, Âkif'e bir mektup yazdı. Yarışmaya katılırsa kendisine para ödenmeyeceğini söyledi. Türk milletine etkileyici bir marş yazmasını kendisinden rica etti.

Onun yazacağı marşın çok güzel olacağından herkes emindi.

Kendisine para ödenmeyeceği söylenince Âkif, Ankara'daki evinde marş yazmaya başladı. Kısa bir zamanda bitirdi. 12 Mart 1921'de (bin dokuz yüz yirmi bir) Âkif'in şiiri Türkiye Büyük Millet Meclisinde defalarca okundu ve alkışlandı. Sevinç gözyaşları içinde millî marş olarak kabul edildi.

Marşın kabulünden sonra kendisine ödül olarak belirlenen para teklif edildi. Mehmet Âkif bunu kabul etmedi. Parayı ihtiyacı olan kimselere bağışladı.

İsmail Hakkı ŞENGÜLER
(Kısaltılmıştır.)

BİLİM GÖZLEM YAPMAKLA BAŞLAR

İnsanın en ilginç özelliklerinden biri merak duygusudur. Merak, soru sormayı, araştırma yapmayı sağlar. Bir şeyi merak ettikten sonra, çoğunlukla o konuda gözlem yapmaya başlarız. Yeterince gözlem yaptıktan sonra araştırmalarımızı daha da ilerletebiliriz. Bilim insanları da araştırmalarına gözlem yaparak başlarlar. Düşünen, merak eden, sorgulayan her insan gözlem yapabilir.

Gözlem yaparken iki temel malzeme gerekir: gözlem defteri ve kalem. Kır gezilerine giderken, evinizin bahçesinde oynarken, hayvanat bahçesi ni ya da tarihi eserlerin bulunduğu yerleri gezerken yapacağınız tek şey, kaleminizi ve gözlem defterinizi yanınızda bulundurmak. Dilediğiniz her yerde gözlem yapabilirsiniz. Aklınıza gelen, merak ettiğiniz her şeyi inceleyip gözlemleyebilirsiniz. Bahçedeki çöp tenekesini karıştıran kedileri, gökyüzündeki yıldızları, deniz kıyısındaki kabukları, balıkları, ağaçları, evinizdeki böcekleri, sokaktan geçen arabaları... Yalnızca bunları mı? Ailenizdeki bireylerin televizyonda en çok hangi belgeselleri izlediğini, havuzdaki suyu, parkta oynayan çocukları, gökyüzündeki yıldızları, deniz kıyısındaki deniz kabuklarını, kum taneciklerini, balıkları, bitkileri, sokağınızdaki ağaçları ve daha pek çok konuyu inceleyerek gözlem defterinize not edebilirsiniz, basit çizimlerini yapabilirsiniz. Alacağınız bu notların bir kısmı, gelecekte yararlı olabilecek çalışmalara dönüşebilir. Örneğin, arka bahçenizde yaşayan böcek türlerini belirleyip tanımlayabilirsiniz. Ay'ın kaç günde bir dolunay olduğunu saptayabilirsiniz. Topladığınız bu bilgileri kullanarak elyazınızla ya da bilgisayarda yazarak kendi kitabınızı oluşturabilirsiniz. Belki de gelecekte yararlı olabilecek, günümüze ilişkin önemli kayıtlar bile sağlayabilirsiniz.

Zuhal ÖZER, Alp AKOĞLU, Banu BİNBAŞARAN TÜYSÜZOĞLU

